Автор: Маханалина Багдагул Разакбергеновна
Пән: Қазақ тілі (Т1)
Сынып: 5-сынып
Бөлім: Тіл және қарым-қатынас
Тақырып: Тіл және сөйлеу

Оқу мақсаттары	Тірек сөздер мен ұсынылған суреттер арқылы тақырыпты болжау; Әртүрлі жанрдағы мәтінді талдау.
Сабақ мақсаттары	***Оқушылардың барлығы мынаны орындай алады:*** Оқулықта берілген және қосымша тапсырмаларды орындайды. Жазба жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Тірек сөздер мен ұсынылған суреттер арқылы тақырыпты болжап бере алады, тақырып мазмұнын түсінеді. ***Оқушылардың көбісі мынаны орындай алады:*** Топтық жұмысты брлесе орындайды.Өз бетінше жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Қосымша үлестірме ресурстармен жұмыс жасайды. ***Оқушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады:*** Оқулықтан тыс берілген қосымша тапсырмалады орындайды. Әртүрлі жанрдағы мәтінді талдай алады, тақырып бойынша қосымша мәліметтер мен дәлелдер келтіре алады.
Бағалау критерийі	Сұраққа жауап береді, жауаптарын дәлелдейді. Жеке, жұптық, топтық тапсырмаларды орындай алады. Сабақ барысында тыңдаушының назарын өзіне аудара алады.
Тілдік құзіреттілік	Сөз, сөйлеу мәдениеті, тіл байлығы, ана тілі, тілдік құзіреттілік, сөз құдіреті, жанрлар.
Ресурстар	Оқулық, суреттер, топқа бөлуге арналған кеспе қағаздар және әртүрлі заттар, топтық тапсырмалар, кері байланыс, стикер.

Сабақ барысы

Сабақ кезеңдері	**Жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**
Сабақтың басы (8 минут)	*Ұйымдастыру кезеңі* **Топтарға бөлу.** Гүл суреттері бойынша бөліну. Оқушыларға сурет қиындыларын беремін. Сурет қиындыларын құрастырғанда раушан, тұңғиық, түймедақ гүлдерінің суреттері шығуы керек. 5e0319a2ef2e9.png type unknown 5e0319a549cd.png type unknown 5e0319b225596.png type unknown *Психологиялық ахуал қалыптастыру* **«Жіптік құбыр»** тренинг Оқушыларға түзу қағаз беріледі. Оны екіге бүктейміз. Арасын сваркалап жалғағанда ұзын құбыр шығу керек. Шарикті жіберемін. Шарик құбыр бойымен жылжыйды..	

Сабақкезеңдері	Жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар
Сабақтың ортасы (22 минут)	*Білу және түсіну* **«Қар кесегі»** әдісі (Қозғалуға және араласуға ыңғайлы болу үшін үлкен кеңістік қажет. Немесе оқушылар парталардың айналасына топтар құрып, тиісінше орындықтарды қозғалта алады. **Жаттығудың сипаттамасы:** Біріншіден, оқушылар жеке жауап берулері керек. Кейін жұп ақылдасып, олардың екі жауабын бір жауап етіп үйлестіреді. Кейін жұптар басқа жұптармен бірігіп, үдерісті қайталайды. Осылайша төрт,бес,алты жауап бір жауап болып біріктіріледі.) **Ортақ сұрақтар:** Берілген тірек сөздерді оқып, сөйлемдер құрап көріңдер. Сөз, сөйлеу мәдениеті, тіл байлығы, ана тілі, тілдік құзіреттілік, сөз құдіреті. *Қолдану* Берілген мәтіндерді балалар оқып алады. **Топтарға тапсырма:** ***1-топ:*** Раушан ОҚЫЛЫМ АЛДЫНДА Венн диаграммасы ***2-топ:*** Тұңғиық ОҚЫЛЫМ БАРЫСЫ Тіл екі түрде қызмет етеді. Бірі — сөйлеу тілі, екіншісі — жазба тіл. Сөйлеу тілі мен жазба тілдің бір-бірінен үлкен-үлкен айырмашылықтары бар. Сөйлеу тілі. бетпе-бет сөйлеу арқылы жүзеге асады. Сондықтан ол көбше диалог түрінде өтеді. Ал жазба тіл — эр түрлі жазба эдебиеттердің тілі. Ол — қолма-қол оқуға да, келесі ұрпақтардың оқып үйренуіне де, білуіне де арналатын мәңгілік мұра. Сөйлеу тілі тікелей бетпе-бет сөйлесу арқылы және сұрак-жауап, түсіндіру негізінде көрінетіндіктен, сөйлем құрамы да ерекше болады. Онда дауыс ырғағы (интонация), ым, ишара, бет, қол қозғалыстары да белгілі мәнде жүмсалады. Жазба тілде ойды жеткізуге себін тигізетін ондай қосалқы эдістер болмайтындықтан, сөйлем ойды нақты да толық білдіре алатындай жүйелі эрі түсінікті етіліп құрылады. Тілдің қызметі мен ойдың айтылу мақсатына қарай сөйлем құрауда соған сэйкес сөздер, грамматикалық түлғалар, тіркестер сұрыпталып, талданып қолданылады. Ал ойдың эсерлі, көркем болуы, тыңдаушысын, оқушысын баурап экетуі тілде сөздердің орынды қолданылуына, көркемдегін, бейнелеуіш құралдардың сэтті жүмсалуына тікелей байланысты. Әркімнің сөз қолдану ерекшеліктері эр түрлі болады. Көсіліп сөйлейтін көсем де, таңдайынан бал тамған, тыңдаушысын тамсандыратын шешендер де сөйлегенде сөзді сұрыптап қолданады, сол арқылы ойын дэл де эсерлі жеткізеді. Оқушының сезіміне эсер ету үшін сөздер бейнелі мағынада, астарлы түрде, көркем мәнде қолданылады. ***3-топ:***Түймедақ ОҚЫЛЫМНАН КЕЙІН «Маңыздылық» кестесі Сөйлеу сапасына қандай нәрселер кері әсерін тигізеді? 5e031ae332e56.png Image not found or type unknown *Талдау* **«Ыстық орындық»** әдісі (Бір оқушы алдыңғы жақта, орындықтар оны айнала қоршай орналастырылады. **Жаттығудың сипаттамасы:** Бір оқушы алға шығып өз пікірін айтып және тақырып бойынша сұрақтарға жауап береді. Сұрақты анағұрлым мазмұнды қылу үшін, оқушылар белгілі бір пікір бойынша бірлесіп алға шығып сөйлей алады. 1) Ауызекі сөйлеу тілі және жазба тіл дегенді қалай түсінесің? 2) Ауызекі сөйлеудің өзіндік стильдік ерекшеліктерін айтыңыз. 3) Тыңдай білу әдебіне не жатады? 4) Үндемей, сөйлеушінің сөзін бөлмей тыңдаудың ерекшелігі неде? 5) Сөйлеушінің сөзіне араласып, өзара ой алмаса тыңдау, оның өзіндік мәні туралы айтыңыз? 6) Тыңдаудың түрлеріне ой жібере отырып, «тыңдау» деген ұғымға қандай түйіндеу жасайсыз. (Тыңдау деген не?) 7) Сөйлеу әдебіне не жатады? 8) Жүйелі, мәнді сөйлеудің негізгі сапалары қандай? *Сергіту сәті:***«Қаражорға» биі**	

Сабақкезеңдері	Жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар
Сабақтың соңы (10 минут)	Синтез **«Ойлан – жұптас – бөліс»** әдісі Оқулықтағы жаттығуларды орындау 5e031b9fab171.png Image not found or type unknown *Шығармашылыққа тапсырма:* ***1-топ:*** Раушан Хабарландыру мәтінін құрастыру ***2-топ:*** Тұңғиық Досыңа арнап хат жаз ***3-топ:*** Түймедақ Шақыру қағазын жасаңдар **«Шеңбердегі доп»** әдісі Оқушылар шеңберлене отырып, бір-біріне кішкене допты лақтырады. Доп қолына тиген оқушы жаңа білім туралы бір сөйлем айтады. *Кері байланыс:* **«Сабақтағы проблемалар»** кестесі	